

लोकपालाध्यायः २ ॥

इन्द्रो दुश्चवनो वज्री वृत्रारिंवासवो वृषा ।
 वृद्धप्रवाः शुनासीरः सहस्राक्षो दिवस्पतिः ॥ १ ॥
 वास्तोषपतिर्बलरिपुः पुरुहूतः पुरन्दरः ।
 मधवान् पूर्वदिक्पालः पृतनापाद् सुराधिपः ॥ २ ॥
 संक्रन्दनो हरिहयो गोत्रभृत् पाकशासनः ।
 पुलोमशब्रुहरिवानूर्ध्वधन्वा शचीपतिः ॥ ३ ॥
 कारुजस्मरिपुर्जिष्ठुर्महत्वान् हरिवाहनः ।
 स्वाराहृभृक्षाः सुत्रामा विडौजाः सितकुञ्जरः ॥ ४ ॥
 भूरित्रवाश्चित्ररथः सुनासीरो युधिष्ठिरः ।
 परमन्युर्वज्रपाणिः शतमन्युर्विभीषणः ॥ ५ ॥
 आखण्डल उग्रधन्वा भेषण्डोऽप्सरसां पतिः ।
 खदिरो माहिरो दालिमः शयीचिर्वियुनो जयः ॥ ६ ॥
 गौरावस्कन्दिवन्दीकौ वारणो देवदुन्दुभिः ।
 महेन्द्रो बाहुदन्तेयस्तुराषाद् वज्रदक्षिणः ॥ ७ ॥
 वृषणवसु धनाद्यस्य पुराजः शान्तिकर्मकृत् ।
 सुतो जयो जयन्तश्च जयदत्तोऽप्यथो सुता ॥ ८ ॥
 जयन्ती देवनन्दी तु द्वाःस्थः सूतस्तु मातलिः ।
 प्रासादो वैजयन्तोऽस्य वैजयन्तो ध्वजोऽपि च ॥ ९ ॥
 अमरावत्यस्य पुरी स्यात् सुर्दर्शनमित्यपि ।
 अश्वोऽस्य वृषणश्चः स्यादारामस्त्वस्य नन्दनम् ॥ १० ॥
 क्रीडासरो नन्दिसरः क्रीडाभूस्त्वस्य नन्दिका ।
 पुलोमजा शचीन्द्राणी पौलोमी जयवाहिनी ॥ ११ ॥
 ऐरावतो राथन्तरिरवन्नागोऽभ्रमुषियः ।
 ऐरावणश्चतुर्दशः सूर्यभ्रातारिमर्दनः ॥ १२ ॥
 अख्यौ वज्रकुलिशौ भिदुरं शतधारकम् ।
 व्याधामः पुंसि दम्भेलिः शतकेटिः पविर्भिदुः ॥ १३ ॥
 वहिवैश्वानरो घासिः कृष्णवर्तमा समन्तभुक् ।
 जातवेदा ब्रह्मनुर्वितिहोत्रस्तनूनपात् ॥ १४ ॥
 दह्नो ज्वलनः शुष्मा रोहिताश्च उषवृद्धः ।
 शोच्चिक्षेशश्चिधामाऽभ्रिहदर्चिः पावकोऽनलः ॥ १५ ॥
 हिरण्यरेताः सप्तमीर्वसुरेता हुताशनः ।
 कृषीटयोनिर्चिष्मान् धूमकेतुदुरासदः ॥ १६ ॥

मन्त्रजिह्वः सप्तजिह्वः सुग्रिजिह्वो हव्यवाहनः ।
 आश्रयाशो वातसखः कृशानुवृत्तसारथिः ॥ १७ ॥
 वर्मिर्मुजिः पचिः सचिच्छिर्विर्वतिरच्छतिः ।
 जागृषिः सहुरिः सद्ब्रिद्यमुना हवनो हवः ॥ १८ ॥
 सृदाकुर्भरथः पीथो जुहुराणेषिराशिराः ।
 तेजोऽपित्तमपांपित्तं स्वाहाऽग्नायी च तत्प्रिया ॥ १९ ॥
 स्कन्धाग्निः स्थूलकाष्ठामिर्मुर्मुरस्तु तुषानलः ।
 छागणस्तु करीषामिर्मेघवह्निरिंमदः ॥ २० ॥
 कुद्यमिर्हच्छयोऽधौर्येवं द्वौ संवर्तकवाङ्मौ ।
 सहरक्षा दवो दुधस्तार्णे क्षामतरत्समौ ॥ २१ ॥
 क्रथात् प्रेतदाहामिर्देवामिर्नहव्यवाहनः ।
 सहरक्षास्तु दैत्यानां पितृणां कव्यवाहनः ॥ २२ ॥
 अपोनपात् यज्ञाग्निः क्रत्वग्निः स्यादपान्नपात् ।
 शुक्रान्वाहार्येपचनावध्वरे दक्षिणानिले ॥ २३ ॥
 गार्हपत्यो गृहपतिः पवमानश्च पश्चिमे ।
 शंस्य आहवनीयश्च पूर्वोऽभ्रिहव्यवाहनः ॥ २४ ॥
 सभ्यावसर्थयौ तत्पूर्वावायुः स्यात् पाशुबन्धिकः ।
 पृथिकृदत्महोमेषु पदहोमेष्वनीकवान् ॥ २५ ॥
 आधानादिष्वहस्तानः सुरभिर्यूपकर्मणि ।
 ब्रह्मौदनामिर्भरतो यविष्टः । सवनाहुतौ ॥ २६ ॥
 महिमांस्तु विवाहमिर्मेघदेवामिरद्रुतः ।
 ब्रतान्ते बहुरामादः सुलभः पाकयज्ञिकः ॥ २७ ॥
 सव्यस्तु मृतके वहिरपसव्यस्तु सूतके ।
 धूमस्तरिमेघवाही धूपेऽसौ गन्धवासितः ॥ २८ ॥
 शिखा जिह्वार्चिरपुमान् कीला ज्वाला च नृक्षियोः ।
 भलका तु महाज्वाला प्रवर्गर्यो नीलकोऽपि च ॥ २९ ॥
 सप्त जिह्वा पुनः काली कराली विष्फुलिङ्गिनी ।
 धूम्रवर्णा विश्वरुचिलोहिता च मनोजवा ॥ ३० ॥
 त्रयी स्फुलिङ्गोऽपुम्नो ना खद्वाङ्मश्चाथ संब्वरः ।
 सन्तापः स्यात्प्रकाशस्तु द्योत आलोक आतपः ॥ ३१ ॥
 दीपाम्रं काष्ठमुल्का स्यात् क्रमकोऽलातमुलमुकम् ।
 अङ्गारोऽस्त्रा प्रशान्तार्चिरङ्गालः कारिकामिविद् ॥ ३२ ॥
 भसितं भस्म भूतिः स्यादग्न्युत्पात उपाहितः ।

यमः पितृपतिर्दण्डधरो महिषवाहनः ॥ ३३ ॥
 यमराङ् यमुनाभ्राता मन्दे वैवस्वतोऽन्तकः ।
 सावित्रेयः श्राद्धदेवः समवर्ती परेतराट् ॥ ३४ ॥
 कालः कृतान्तः शमनः कीनाशो दक्षिणाधिपः ।
 धर्मराजः पुराणान्तः कालकुन्थो विशीर्णपात् ॥ ३५ ॥
 पत्नी यमस्य धूमोर्णा चित्रगुप्तस्तु लेखकः ।
 पञ्चिका त्वग्रसन्धानी कालीची तु विचारभूः ॥ ३६ ॥
 नरको नारकोऽप्येष निरयो दुर्गतिः ख्याम् ।
 अवीच्यन्ता रौरवाद्याः प्रायशो नरका नरि ॥ ३७ ॥
 नरका जन्तवः प्रेता यात्या अप्यातिवाहिकाः ।
 प्रेताः परेता वेताला गन्धर्वाः सत्त्वका ग्रहाः ॥ ३८ ॥
 यातना कारणा दुःखं त्वामनस्य प्रसूतिजम् ।
 स्यात् कष्टं कृच्छ्रमाभीलं त्रिष्वेषां तद्वदर्थकाः ॥ ३९ ॥
 अथ रक्षासि यातूनि राक्षसा अललोहिताः ।
 रात्रिब्राहा रात्रिचराः कव्यात्कव्यादनैर्दृताः ॥ ४० ॥
 कैकसेया यातुधानाः पुरुषादाः प्रवाहिकाः ।
 अनुषा विधुरा रक्तप्रहाः शङ्खव आशराः ॥ ४१ ॥
 अलद्दमीर्निर्दृतिर्ज्येष्ठा रावणस्तु हरानतः ।
 दशास्यो विशतिभुजश्चतुष्पान्मानमन्दिरः ॥ ४२ ॥
 लङ्केश्वरो यातुपतिः सन्नाहोऽस्य विचोलकः ।
 चन्द्रहासस्तु खड्गोऽस्य क्रीडाभूस्त्वमरावली ॥ ४३ ॥
 अशोकवनिकोद्यानं त्रिशिराः समनीपदः ।
 इन्द्रजिन्मेघनादः स्यात् प्रहस्तः स्यादलम्बुसः ॥ ४४ ॥
 वरुणः शीतलो वामो दुन्दुभिः संवृतोऽप्तिः ।
 अम्बुवासोऽम्बुकान्तारः पाशी मकरवाहनः ॥ ४५ ॥
 प्रचेता यादसान्नाथः प्रत्यगाशापतिस्तथा ।
 जलभूषण उदामो गौरी तु वरुणप्रिया ॥ ४६ ॥
 वातो वायुर्जगत्राणः शुषिलः श्वसनोऽनिलः ।
 गन्धवाहो गन्धवहो मातरिश्वा समीरणः ॥ ४७ ॥
 युजिनो लघुगो वातिर्धवजप्रहरणो जगत् ।
 दैत्यदेवो वहः प्राणो नभः प्राणोऽङ्गिः सरः ॥ ४८ ॥
 आशुगः पवनः स्पर्शः पवमानः प्रभञ्जनः ।
 मरुदूधलिध्वजो मर्कः समीरोऽग्निसखश्चलः ॥ ४९ ॥

शुष्मिर्महावलो वैगी नभोजातः सदागतिः ।
 नभस्वान् मारुतः शीघ्रः पृष्ठदश्वः प्रकम्पनः ॥ ५० ॥
 सङ्क्रावातः सदृष्टिः स्याद्वात्या वातस्तु मण्डली ।
 मृदुवातश्चिञ्चिलिको लेढा लिद् सौरतोऽपि च ॥ ५१ ॥
 मध्यमो हारितो नेरी यैनिकः स्वेदचूषकः ।
 खरः स्वरिङ्गणोऽथासौ ग्रीष्मोभृङ्गानिलोऽनिलः ॥ ५२ ॥
 पयोदान्तस्तु पवनो वसन्तेऽमलपालिकः ।
 गरवायुर्निर्दावेऽल्पः शिशिरे सपुटानिलः ॥ ५३ ॥
 जारवायुस्तु हेमन्ते शारदः शारणः शरः ।
 गोगन्धनः पुरोवात उत्तरस्तु हिमानिलः ॥ ५४ ॥
 रहस्तरः क्षी प्रसभो जबो वेगः स्यदो रथः ।
 कुवेरो यक्षराङ् यक्षः कुतनुः किञ्चरेश्वरः ॥ ५५ ॥
 मनुष्यधर्मैलविलः पौलस्त्यो धनदो धनी ।
 कैलासनाथखिशिरा धनाध्यशो वटाश्रवः ॥ ५६ ॥
 निधिपालो वैत्रवणो वित्तेशो नरवाहनः ।
 राजराजः पराविद्धः किशाली गुह्यकेश्वरः ॥ ५७ ॥
 एकपिङ्गो रुद्रसखः कुडः पुण्यजनेश्वरः ।
 इच्छावसू रत्नगर्भो रत्नहस्तः सितोदरः ॥ ५८ ॥
 अस्योद्यानं चैत्ररथं पुत्रस्तु नलकूबरः ।
 पुरी कैलाससारास्य विमानं पुष्पकोऽखियाम् ॥ ५९ ॥
 निधानं गूढकोशो ना निधिः शेवधिरखियाम् ।
 भेदाः पद्मो महापद्माः शङ्खो मकरकच्छपौ ॥ ६० ॥
 मुकुन्दकुन्दनीलाश्र चर्चश्चेति निधेनव ।

इति भगवता यादवप्रकाशेन विरचितायां वैजयन्त्यां
 स्वर्गकाण्डे लोकपालाभ्यायः ॥ ३ ॥